

SINIF YÖNETİMİ

9. HAFTA

Sınıfta Motivasyon

Doç. Dr. Melike ARSLAN

Sınıfta motivasyon

- Motivasyon
- Sınıfta motivasyon
- Motivasyon kuramları
 - İçerik kuramları
 - Süreç kuramları
- Öğrencileri öğrenmeye güdüleme
- Gdülemede kullanılacak stratejiler

Motivasyon₁

- Neden bazı öğrenciler
 - derse devam etmezler veya derse geç gelir?
 - dersi dinlemede isteksizdirler?
 - ders esnasında istenmeyen davranışlar gösterirler?
 - ders esnasında kendi hayal dünyasındadırlar?
 - sürekli teneffüs olmasını istemektedirler?

Motivasyon₂

- Bu soruların cevabı motivasyon ile açıklanabilir.
- Sınıfta ortaya çıkan öğrenme güçlükleriyle, disiplin olaylarının önemli bir kısmının kaynağı güdülenmeyle ilgilidir.

Motivasyon₃

- **Motivasyon (güdüleme)** bir veya birden çok insanı, belirli bir yöne (veya amaca) doğru devamlı şekilde harekete geçirmek için yapılan çabaların toplamıdır.
- **Motivasyon**, kişileri belli faaliyetleri yapmaya yönelten, enerji veren ve insanların içinde oluşan fizyolojik, bilişsel ve duyuşsal boyutları olan bir güçlenme durumudur.

Motivasyon süreci

- Bu sürecin anlaşılması için öncelikle, kişileri belirli şekilde davranmaya iten nedenler, kişisel amaçlar ve davranışların sürdürülme olanakları incelenmelidir.
- Güdüleme sürecinde üç aşamadan söz edilmektedir
 - Davranış tetiklenir ve kişi kendisine bir takım hedefler (fizyolojik veya psikolojik) koyar.
 - Hedefe yönelik davranışlarda bulunulur.
 - Hedefe ulaşılır.

Güdülenmiş davranışın temel özellikleri

- Amaçlılık
- İsteklilik
- Harekete geçiricilik
- Harekete yön vericilik
- Hareketinin gücünü belirleyicilik
- İhtiyaç gidericilik
- Hareketi devam ettiricilik, ısrarcılık
- Başka davranışlara kaynaklık edicilik
- Başkalarını etkileyicilik
- Risk aldırıcılık
- Geliştiricilik

Öğrenmede içsel ve dışsal motivasyon

- Öğrenmeye yönelik motivasyonu etkileyen
 - İçsel ve dışsal etkenler vardır.
 - Dışsal etkenler çok çeşitlidir
 - İçsel etkenler ise daha çok öğrenmeye ve başarmaya karşı olan tutumlarınız, ilgileriniz, dikkat düzeyiniz ve kişilik özellikleriniz gibi içsel sebeplerle ilgilidir.
 - Dışsal etkenler ise dış çevreden gelen ve motivasyonunuzu etkileyen durumlardır.

İçsel motivasyon

- İçsel motivasyonun kaynağı bireyin içinden gelen merak, ilgi, öğrenme ihtiyacı, yeterlik ve gelişme duygusu olabilir.
- İçsel güdülenme, özerk olmak, başarılı olmak, bir topluluğa veya gruba ait olmak ve kendi kendimizi iyi hissetmek için gereklidir

İçsel motivasyon

İçsel motivasyonu destekleyici etmenler

Sosyal destekleyiciler

Fert olarak değerlendirme

Cesaretlendirici görevler

İlgiyi iletişime katma

Becerilerin üstesinden gelme arzusu

Risk alma davranışını cesaretlendirme

Destekleyici sınıf ortamı

Bilgi edinme arzusu

Öğrencinin istekli olması

Güvenle kabul etme

Eğitim yaşantısından hoşnut olma, becerilerine inanma

Kendini değerli algılamasını oluşturma

Umutsuzluktan kaçınma

İçgörü geliştirme

Başarı fırsatları yaratma

Merak

Dışsal motivasyon

- Dışsal güdüleme, bir görevin yada bir etkinliğin tamamlanabilmesi için başka biri tarafından sağlanan ödüllerle oluşturulan motivasyondur.
- Dışsal güdüleme, dışsal uyarıcılara bağlıdır.

Dışsal motivasyon

Dışsal motivasyonu destekleyici etmenler

Not

Madalya

Mükafat

Rekabet

Ödül

Tasdik edilme arzusu

Sertifika

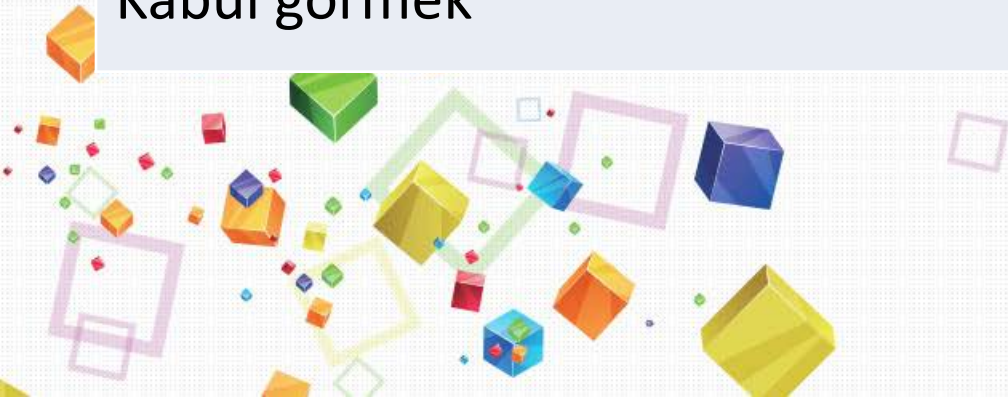
Öğretmen baskısı

Kupa

Aile baskısı

Kabul görmek

Arkadaş baskısı

Motivasyonu engelleyen

İç etkenler	Dış etkenler
Çalışma isteksizliği	Çevre
Endişeye kapılmak	Aile
Kendine güvenmeme	Arkadaşlar
Başaracağına inanmama	Azarlama
Umutsuzluğa kapılma	Alay, aşağılama

Motivasyon kuramları

İçerik kuramları	Süreç kuramları
Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı	Davranış şartlandırma yaklaşımı
Alderfer'in kuramı	Beklenti kuramı
McClelland'ın başarı güdüsü kuramı	Eşitlik kuramı
	Amaç kuramı

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı

- I. Fizyolojik ihtiyaçlar: Yemek yeme, su içme, uyku
- II. Güvenlik ihtiyaçları: Can ve iř güvenlięi, tehlikelerden korunma
- III. Sosyal ihtiyaçlar: Gruba ait olma, kabul edilme, sevgi, dostluk
- IV. Kendini gösterme (değer ihtiyacı): Tanınma ve saygınlık kazanma, kendine güven duyma
- V. Kendini gerçekleştirme (zgerekleřtirim): Sahip olunan potansiyeli geliştirme, yaratıcılık.

Alderfer'in kuramı

- I. Varoluşsal ihtiyaçlar: Maddi ve fizyolojik plandaki temel ihtiyaçlar; beslenme, ücret, iş koşulları vb.
- II. Sosyallik ihtiyaçları: Anlamlı sosyal ilişkiler kurulmasıyla doyurulan ihtiyaçlar; sosyal onay, saygınlık vb.
- III. Gelişme ihtiyaçları: Bireyin potansiyelini gerçekleştirilmesiyle ilgili ihtiyaçlar.

McClelland'ın başarı güdüsü kuramı

Tanınma ihtiyacı: Çevresindeki kişiler tarafından kabul görölme ve tanınma ihtiyacı

Başarı ihtiyacı: Bazı kişiler başarı için yüksek bir arzu duyarken bazıları için önemli olmayabilir.

Yeterlilik ihtiyacı: Yüksek kalitede iş yapma ihtiyacı

Güç ihtiyacı: Başkalarını kontrol etme, başkalarını etkileme ihtiyacı

Davranış şartlandırma kuramı

Klasik şartlandırma: Davranışlar belirli uyarılar tarafından harekete geçirilmektedir.

Edimsel şartlandırma: Davranışların karşılaştığı sonuçlar tarafından şartlandırıldığı varsayımdır.

Beklenti kuramı

Vroom'un beklenti kuramı

Motivasyon, üç ana faktör sonucu oluşur,

1. Amacın gerçekleştirilmesini arzulama
2. Üretkenlik ve amacın gerçekleşmesi arasındaki bağı görebilme
3. Kendi yeteneklerini görebilme

Eşitlik kuramı

Kişinin iş başarısı ve tatmin olma derecesi çalıştığı ortamla ilgili olarak algıladığı eşitlik veya eşitsizliklere göre değişir.

Amaç kuramı

Kişilerin belirlediği amaçlar onların motivasyon derecelerini de belirlemektedir.

Her bireyin bilinçli amaç seçtiği ve bu amaçların açık seçik biçimde oluştuğu varsayımına dayanır.

Öğrencileri motive etmek için₁

- Öğrencilere istenilen davranışları kazandırmak için model olun
- Başarılarından dolayı öğrencileri uygun sözcükler kullanarak övün
- Öğrencilere önem verdiğinizi gösterin
- Öğrencilerden beklentilerinizi açık bir şekilde ortaya koyun
- Zamanında geri bildirim verin
- Öğrencilerin çabalarını adaletli biçimde ödüllendirin
- Başarı güdüsü yüksek olan öğrencilere daha zor amaçlar gösterin

Öğrencileri motive etmek için₂

- Öğrenciden yapabileceğinin en iyisi beklenmelidir (Bu öğrenciden öğrenciye büyük farklılıklar gösterir.)
- Öğrencinin başarısını değerlendirme ölçüt "kendi kapasitesi" olmalıdır.
- Öğretim yaşantıları öğrencilerin yaşantılarına uygun olmasını sağlayın
- Öğrencilerin kendilerini güvende hissedecek güvenilir ve demokratik bir sınıf atmosferi yaratın
- Öğrencilere öğrenilecek konunun yararını anlatın

Öğrencileri motive etmek için₃

- Öğrencilerin öğretimden önce fiziksel ihtiyaçlarını giderin
- Varsa öğrencinin kaygıları, korkuları bunların altında yatan sebepleri bularak gidermeye çalışın
- Sınıfın fiziksel düzenlemesini öğrencinin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak yapın
- Öğrenilecekleri bir sorunla ilişkilendirin

Öğrencileri öğrenmeye motive etme₁

- Öğrencinin güdülenmesiyle ilgili özellikleri bilmek öğretmene 3 açıdan yarar sağlar
 - 1) Etkili bir öğretim planı öğrenciyi kılavuzlama için uygun malzeme seçimi
 - 2) Öğrencinin başarı güdüsünü geliştirerek öğrenmenin etkinliğini artırma
 - 3) Öğrencinin başarı güdüsünü engelleyen davranışları değiştirme

Öğrencileri öğrenmeye motive etme₂

- Sınıfta gerekli şekilde güdülenmemiş öğrencinin şu davranışları göstermesi söz konusudur.
 - Öğrenci derse düzenli olarak devam etmez
 - Dikkatli dinlemez, ilgisini başka şeylere yöneltmiştir
 - Ödevlerinde güçlükle karşılaşınca onlara cevap aramak istemez
 - Derslere, konuya ilgisiz görünür, öğretmen tarafından derse çekilmekte güçlük çekilir.
 - Buna karşılık güdülenmesi yüksek olan öğrenci ise derslerine hazırlıklı gelir, sürekli soru sorar, tartışmalara katılır, araştırmacıdır, enerjisi yüksektir.

Öğrencileri öğrenmeye motive etme₃

- GÜdülenmenin öğrenmede bireye sağladığı yararları şöyle sıralamak mümkündür:
 - Bireysel enerjiyi artırır ve etkinliklerdeki bireysel ilgi düzeyini yükseltir.
 - Bireysel hedeflere ulaşmak için etkinliklerini yönetir.
 - Bireylerin etkinliklerinde sorumluluk alarak, kararlılıkla ilerlemelerini sağlar. Bireysel etkinliklerde karşılaştıkları güçlükleri yenmede sebat etmelerini sağlar.
 - Bireylerin kişisel öğrenme stratejilerini ve bilişsel süreçlerini etkiler. Çalışma ve uygulamalarda gösterdikleri dikkati artırır.

Öğrencileri motive etmede kullanılacak stratejiler

- *Sınıf ortamında öğrencileri güdülemek için kullanılacak stratejiler şunlardır.*
 - Öğrencilerin ilgilerini anlama
 - Konunun kullanılabilirliğini açıklama
 - Öğrencilerin başarı beklentisi geliştirmelerine yardımcı olma
 - Dersi ilginç hale getirme
 - Öğrencilerde istek uyandırma
 - Ödüller kullanma
 - Destekleyici bir çevre oluşturma

KAYNAKLAR

- Gülşen, C. (2011). Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi. *Ankara: Anı Yayıncılık.*
- Güneş, F. (2014). *Sınıf yönetimi: Yaklaşım ve modeller.* Pegem Akademi.
- Shindler, J. (2016). *Dönüştürücü Sınıf Yönetimi.* Eğitim Yayınevi.

